

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Педагогічний факультет
Кафедра початкової та дошкільної освіти

Проректор із науково-педагогічної
роботи А. В. Овчаренко
28 серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОМПАРАТИВНА ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ**

Другий (магістерський) рівень
Галузь знань 01 Освіта
013 Початкова освіта

2024 – 2025 навчальний рік

Розробник: Трифонова Олена Сергіївна, професорка кафедри початкової та дошкільної освіти, докторка педагогічних наук, професорка _____

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти
Протокол № 1 від «27» серпня 2024 р.
Завідувачка кафедри _____ (С. І. Якименко)
«27» серпня 2024 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта	Вибіркова
Індивідуальне науково-дослідне завдання –	013 Початкова освіта	<i>Рік підготовки:</i> 2-й
Загальна кількість годин – 90		<i>Семестр</i> 1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	Другий (магістерський) рівень	<i>Лекції</i> 8
		<i>Практичні, семінарські</i> 12
		<i>Лабораторні</i> -
		<i>Самостійна робота</i> 70
		Вид контролю: залік

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 20 год. – аудиторні заняття, 70 год. – самостійна робота (28 % ~ 72 %).

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта	Вибіркова
Індивідуальне науково-дослідне завдання –	013 Початкова освіта	<i>Рік підготовки:</i> 2-й
Загальна кількість годин – 90		<i>Семестр</i> 1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	Другий (магістерський) рівень	<i>Лекції</i> 4
		<i>Практичні, семінарські</i> 6
		<i>Лабораторні</i> -
		<i>Самостійна робота</i> 80
		Вид контролю: залік

2. ВСТУП

Анотація

Навчальна дисципліна «Компаративна педагогіка вищої школи» є важливою та актуальною у здобутті другого (магістерського) рівня вищої освіти, адже в сучасних реаліях для українського освітнього простору набула проблема забезпечення високого рівня компетентного фахівця, який усвідомлює роль знання як чинника успіху в будь-якій діяльності, можливістю обмінюватися досвідом міжнародного освітнього середовища. Логіка діяльності науковця у закладі вищої освіти вимагає ретельної взаємопов'язаної методичної, дослідницької підготовки, спрямованої зокрема на вивчення досвіду освітніх систем провідних країн світу. У процесі вивчення навчального курсу здобувачі ознайомлюються із поняттями: «компаративістика», «педагогічна компаративістика», «порівняльна педагогіка», «відкрита освіта», «відкриті освітні ресурси», «педагогічна освіта» та ін. Особливе значення в процесі вивчення навчальної дисципліни надається порівняльно-педагогічному аналізу технологій педагогічної компаративістики в міжнародній освіті, використання прогресивних ідей євроінтеграційних процесів у сучасній педагогічній освіті України.

Ключові слова: компаративістика, педагогічна компаративістика, глобалізація, педагогічна освіта.

Annotation

The university course "Comparative Studies in Pedagogical Education" is important and relevant in obtaining the second level of higher education, because in modern realities for the Ukrainian educational space there is a problem of providing a high level of competent specialist who understands the role of knowledge as a factor of success in any activity, the opportunity to share experiences of the international educational environment.

The logic of a scientist's activity in a higher education institution requires careful interrelated methodological and research training, aimed in particular at studying the experience of educational systems of the world's leading countries. In the process of studying the course, students get acquainted with the concepts: "comparative studies", "pedagogical comparative studies", "comparative pedagogy", "open education", "open educational resources", "pedagogical education" and others. The discipline highlights the comparative and pedagogical analysis of technologies of pedagogical comparative studies in international education, the use of progressive ideas of European integration processes in modern pedagogical education in Ukraine.

Key words: comparative studies, pedagogical comparative studies, globalization, pedagogical education.

3. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Метою є: ознайомити здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти із компаративістикою як наукою, методами і функціями компаративної педагогіки; навчити аналізувати й користуватися зарубіжними інноваціями в педагогічній освіті, компаративним дослідженням.

Завданнями є:

- оволодіти теоретичними знаннями з основ компаративної педагогіки;
- ознайомити з поняттєво-термінологічним апаратом, функціями і методами компаративної педагогіки, процедурою компаративного аналізу педагогічних явищ;
- навчити студентів вільно користуватися міжнародними джерельними базами для здійснення власних досліджень;
- навчити застосовувати компаративний підхід до порівняння практик навчання у країнах Європейського простору;
- узагальнювати педагогічні ідеї вітчизняного й зарубіжного досвіду.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальні:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-4. Здатність працювати автономно.

II. Фахові:

СК-1. Здатність реалізовувати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти в професійній діяльності, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

СК-2. Здатність використовувати різні стратегії комунікації державною та іноземною мовами у професійній та науковій діяльності у сфері початкової освіти.

СК-5. Здатність до педагогічного партнерства у професійній та науковій діяльності, саморозвитку та навчання впродовж життя.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності, уміння/навички розв'язання проблем початкової освіти, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур.

ПРН 2. Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проєктів у сфері початкової освіти державною та іноземною мовами усно і письмово.

4. Передумови для вивчення дисципліни: Методологія наукової діяльності.

5. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1.

Тема 1. Компаративістика у педагогічній освіті

Предмет, об'єкт, завдання курсу. Основні поняття компаративістики: «компаративістика», «педагогічна компаративістика», «порівняльна педагогіка», «відкрита освіта», «відкриті освітні ресурси», «педагогічна освіта». Принципи розвитку компаративної педагогіки. Методи і функції компаративної педагогіки.

Тема 2. Історія становлення компаративістики як науки

Періодизація компаративної педагогіки (за А. Сбруєвою). Зародження компаративістики (Німеччина, США, Англія, Китай, Японія). Вивчення зарубіжного освітнього досвіду. Визначні вчені-компаративісти. Актуальні проблеми компаративної педагогіки на сучасному етапі. Тенденції розвитку української педагогічної компаративістики. Вимоги до компаративіста.

Кредит 2.**Тема 3. Напрями розвитку світових освітніх систем**

Інтегрований підхід як провідний у функціонуванні освітніх систем. Характеристика світових освітніх систем. Особливості реформування дошкільної, початкової галузі освіти. Специфіка професійної підготовки у вищій школі.

Тема 4. Реформи освітньої галузі в зарубіжних країнах

Тенденції розвитку вищої освіти в Польщі, Чехії, Німеччині, Франції, Данії, Фінляндії. Специфіка вищої освіти у країнах Сходу: Китай і Японія.

Кредит 3.

Тема 5. Інновації в педагогічній вітчизняній і зарубіжній освіті : порівняльний аспект .

Порівняльно-педагогічний аналіз технологій педагогічної компаративістики в сучасній освіті : досвід і перспективи. Запровадження інноваційних міжнародних підходів у національну педагогічну освіту.

Тема 6. Вплив глобалізаційних та євроінтеграційних процесів на трансформацію вітчизняної педагогічної освіти

Складові глобалізації (макроосвітня, соціально-освітня, професійно-освітня, інформаційно-технологічна, культурна). Міждисциплінарний вимір компаративних досліджень у галузі педагогічної освіти. Світові тенденції у викладанні і навчанні у закладах вищої освіти. Можливості використання прогресивних ідей євроінтеграційних процесів у сучасній педагогічній освіті України.

6. Структура навчальної дисципліни**Денна форма навчання**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
Кредит 1.						
Тема 1. Компаративістика у педагогічній освіті	12	2	2	-	-	8
Тема 2. Історія становлення компаративістики як науки	18	2	2	-	-	14
Усього:	30	4	4	-	-	22
Кредит 2.						
Тема 3. Напрями розвитку світових освітніх систем	15	1	2	-	-	12
Тема 4. Реформи освітньої галузі в зарубіжних країнах	15	1	2	-	-	12
Усього:	30	2	4	-	-	24
Кредит 3.						
Тема 4. Інновації в педагогічній вітчизняній і зарубіжній освіті : порівняльний аспект .	15	1	2	-	-	12
Тема 5. Вплив глобалізаційних та євроінтеграційних процесів на трансформацію вітчизняної педагогічної освіти	15	1	2	-	-	12
Усього:	30	2	4	-	-	24
Усього годин:	90	8	12	-	-	70

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
Кредит 1.						
Тема 1. Компаративістика у педагогічній освіті	12	2	-	-	-	10
Тема 2. Історія становлення компаративістики як науки	18	-	2	-	-	16
Усього:	30	2	2	-	-	26
Кредит 2.						
Тема 3. Напрями розвитку світових освітніх систем	15	-	1	-	-	14
Тема 4. Реформи освітньої галузі в зарубіжних країнах	15		1			14
Усього:	30	-	2	-	-	28
Кредит 3.						
Тема 4. Інновації в педагогічній вітчизняній і зарубіжній освіті : порівняльний аспект .	17	1	2	-	-	14
Тема 5. Вплив глобалізаційних та євроінтеграційних процесів на трансформацію вітчизняної педагогічної освіти	13	1	-	-	-	12
Усього:	30	2	2	-	-	26
Усього годин:	90	4	6	-	-	80

7. Теми лекційних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1.	Тема 1. Компаративістика у педагогічній освіті	2
2.	Тема 2. Історія становлення компаративістики як науки	2
Кредит 2.		
3.	Тема 3. Напрями розвитку світових освітніх систем	1
4.	Тема 4. Реформи освітньої галузі в зарубіжних країнах	1
Кредит 3.		
5.	Тема 5. Інновації в педагогічній вітчизняній і зарубіжній освіті : порівняльний аспект	1
6.	Тема 6. Вплив глобалізаційних та євроінтеграційних процесів на трансформацію вітчизняної педагогічної освіти	1
Усього:		8

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1.	Тема 1. Компаративістика у педагогічній освіті	2
Кредит 3.		

2.	Тема 4. Інновації в педагогічній вітчизняній і зарубіжній освіті : порівняльний аспект	1
3.	Тема 5. Вплив глобалізаційних та євроінтеграційних процесів на трансформацію вітчизняної педагогічної освіти	1
Усього:		4

8. Теми семінарських занять програмою не передбачено

**9. Теми практичних занять
Денна форма навчання**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1.	Тема 1. Компаративістика у педагогічній освіті	2
2.	Тема 2. Історія становлення компаративістики як науки	2
Кредит 2.		
3.	Тема 3. Напрями розвитку світових освітніх систем	2
4.	Тема 4. Реформи освітньої галузі в зарубіжних країнах	2
Кредит 3.		
5.	Тема 5. Інновації в педагогічній вітчизняній і зарубіжній освіті : порівняльний аспект	2
6.	Тема 6. Вплив глобалізаційних та євроінтеграційних процесів на трансформацію вітчизняної педагогічної освіти	2
Усього:		12

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1.	Тема 2. Історія становлення компаративістики як науки	2
Кредит 2.		
2.	Тема 3. Напрями розвитку світових освітніх систем	1
3.	Тема 4. Реформи освітньої галузі в зарубіжних країнах	1
Кредит 3.		
4.	Тема 5. Інновації в педагогічній вітчизняній і зарубіжній освіті : порівняльний аспект	2
Усього:		6

10. Теми лабораторних занять програмою не передбачено

**11. Самостійна робота
Денна форма навчання**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1.	Тема 1. Компаративістика у педагогічній освіті	8
2.	Тема 2. Історія становлення компаративістики як науки	14
Кредит 2.		
3.	Тема 3. Напрями розвитку світових освітніх систем	12
4.	Тема 4. Реформи освітньої галузі в зарубіжних країнах	12
Кредит 3.		
5.	Тема 5. Інновації в педагогічній вітчизняній і зарубіжній освіті : порівняльний аспект	12

6.	Тема 6. Вплив глобалізаційних та євроінтеграційних процесів на трансформацію вітчизняної педагогічної освіти	12
Усього:		70

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1.		
1.	Тема 1. Компаративістика у педагогічній освіті	10
2.	Тема 2. Історія становлення компаративістики як науки	16
Кредит 2.		
3.	Тема 3. Напрями розвитку світових освітніх систем	14
4.	Тема 4. Реформи освітньої галузі в зарубіжних країнах	14
Кредит 3.		
5.	Тема 5. Інновації в педагогічній вітчизняній і зарубіжній освіті : порівняльний аспект	14
6.	Тема 6. Вплив глобалізаційних та євроінтеграційних процесів на трансформацію вітчизняної педагогічної освіти	12
Усього:		80

12. Індивідуально-науково дослідне завдання: -

13. Форми поточного та підсумкового контролю

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЕКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Комплексна діагностика знань, умінь і навичок здобувачів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань. Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних робіт, уміння самостійно опрацьовувати досвід освітніх систем різних країн; здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал (захист рефератів та індивідуального науково-дослідного завдання).

Завданням підсумкового контролю (залік) є перевірка глибини засвоєння здобувачем програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Здобувачу виставляється **відмінно**, якщо здобувач виявив глибокі й систематичні знання з дисципліни, вміння узагальнювати теоретичний матеріал; володіє вміннями й навичками цілісного аналізу досвіду освітніх систем країн світу; здатний до застосування теоретичних знань із компаративної педагогіки у власному дослідженні; демонструє самостійність і оригінальність суджень у своїх виступах, відповідях.

Здобувачу виставляється **дуже добре**, якщо здобувач виявив досить повні знання з навчальної дисципліни, дає правильні, подекуди не повні визначення теоретико-методичних

засад навчальної дисципліни; вмiє добирати докази на пiдтвердження власних думок; матерiал викладає логiчно, послiдовно, але припускається незначних неточностей у розкриттi окремих методичних положень.

Здобувачу виставляється **добре**, якщо здобувач виявив достатнi знання з компаративної педагогiки, дає правильнi, подекуди не повнi визначення теоретико-методичних засад навчальної дисциплiни; оволодiв умiннями i навичками застосовувати теоретичнi знання з компаративної педагогiки у власному дослiдженнi; матерiал викладає послiдовно, але припускається незначних неточностей у розкриттi окремих методичних положень; у своїх виступах не завжди є переконливим.

Здобувачу виставляється **задовiльно**, якщо здобувач засвоїв програмовий матерiал з навчальної дисциплiни в передбачуваному обсязi i намагається висловити своє ставлення до дискусiйних проблем, хоча й не завжди вмiє застосовувати теоретичнi знання в конкретних питаннях; вмiє добирати докази на пiдтвердження власних думок, використовувати рiзнi джерела; викладає матерiал непослiдовно, неточно з наявними помилками.

Здобувачу виставляється **мiнiмальний задовiльно**, якщо здобувач виявив слабкi знання з навчальної дисциплiни; не вмiє висловити свою думку та критичнi зауваження щодо аналізу мiжнародних освітніх систем; викладає матерiал неточно, з наявними неточностями й помилками.

Кiлькiсть балiв у кiнцi семестру повинна складати вiд 150 до 300 балiв (за 3 кредити), тобто сума балiв за виконання усiх завдань.

Вiдповiдний розподiл балiв, якi отримують студенти за 3 крд.

Поточне оцiнювання та самостiйна робота						Накопичувальнi бали/сума
Кредит 1		Кредит 2		Кредит 3		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	300
50	50	50	50	50	50	

14. Методи навчання

Словеснi (лекцiї, дискусiї, наукова розповiдь, спрямована на аналіз фактичного порiвняльного матерiалу), *наочнi* (розгляд презентацiй, таблиць, схем), *практичнi* (виконання завдань), *проблемнi* (метод вирiшення проблемних завдань), *дослiдницькi* (метод проєктiв), *iнтерактивнi* (робота в малих групах, «мозкова атака»), *кейс-метод*.

Методами демонстрування результатiв навчання є: поточнi опитування на практичних заняттях, оцiнка якостi виконання практичних, самостiйних завдань, експрес-опитування, захист iндивiдуального науково-дослiдного завдання

Засобами діагностики є: завдання до практичних занять, завдання для самостiйної роботи, презентацiї результатiв дослiджень, тестовi завдання.

15. Рекомендована лiтература

Основна

1. Грицик Л. Українська компаративістика. Донецьк : Юго-Восток, 2010. 299 с.
2. Пономарьова Г.Ф., Семенова М.О. Порівняльна педагогіка: Навчальний посібник. Харків : Ексклюзив, 2014. 424 с.
3. Сбруева А.А. Порівняльна педагогіка: Навчальний посібник. 2-ге вид., стер. Суми : ВТД «Університетська книга», 2005. 320 с
4. Сисоева С.О. Порівняльна педагогіка в контексті розвитку освітології : Порівняльна педагогіка : методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестоматія / авторський колектив. Київ : Педагогічна думка, 2015. 176 с.
5. Сисоева С.О., Заскалета С.Г. Неперервна професійна освіта у документах Європейського Союзу. Академія педагогічних наук України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих. Київ : КП «Миколаївська обласна друкарня», 2009. 276 с.

Допоміжна

1. Вища освіта і Болонський процес: навч. посібник / За ред. В. Г. Кременя. Авт. кол.: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабин. Київ: Освіта, 2004. С.
2. Локшина О. І. Професіоналізація порівняльної педагогіки в Україні: здобутки і виклики у вимірі педагогічної компаративістики у зарубіжжі. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестом. Київ : Педагогічна думка, 2015.
3. Муқан Н., Гук Л. Ретроспектива розвитку компаративістики. *Порівняльна професійна педагогіка*. 2012. № 1. С. 34-39
4. Рубан Л. М. Американський педагог-реформатор Джон Холт (1923-1985 рр) : генеза ідей про майстерність учителя : навч-метод. посіб. Київ : Логос, 2011. 80 с.
5. Теодорович А. Ю. Організаційна діяльність Ервіна Епштейна у міжнародних асоціаціях з педагогічної компаративістики. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2011. № 2. С. 135-137.
6. Теплякова Г., Чайковська М. Порівняємо: школа вальдорфська і загальноосвітня. *Дитина*. 2001. № 1. С. 9.
7. Цех М. Нові шляхи вальдорфського руху в Україні. *Дитина*. 2001. № 9-10. С.2.
8. Яблонський В. Вища освіта України на рубежі тисячоліть. Проблеми глобалізації та інтернаціоналізації. Київ, 1998. 227 с.
9. Cook V.J. Discerning trends, contours, and boundaries in comparative education: a survey of comparativists and their literature / V.J. Cook, S.J.Hite, E.H.Epstein. *Comparative Education Review (CER)*, vol. 48, no. 2. 2004. P. 123-149.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. Г. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Національна Академія Наук України. URL: <http://www.nas.gov.ua/>
3. Словники та енциклопедії . URL: <http://dic.academic.ru/searhall.php>